

DOMOVINA

Izida dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopolni naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirane. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje po stroški tiskarne pristojbine ter od vsake petst-vrste po 20 vrt. na vsakekrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Naložnina na celo leto 3 kren, na pol leta 4 kren, na štiri leta 2 kreni, katera naj se pošilja: Upravništvu „Domovine“ v Celju.

Trozveza — obnovljena

Minoli teden so prinesli časniki zanimivo vest, da so Avstrija, Nemčija in Italija podpisale trozvezno pogodbo, katera ostane v bistvu neizpremenjena, kakor je bila zadnjih 12 let. S tem je baje mir v Evropi zopet zagotovljen.

Kakor znano, je trozveza nastala pod rokami Andrassyja, Bismarcka in Caprivija leta 1883, ter je njen prvi obrok potekel leta 1891. Maja meseca tega leta se je obnovila za dobo 12 let, tako, da bi potekla 6. maja 1903. Mnogo se je že govorilo, da ne pride do obnove; posebno so dale k takim govoricam povod izvanredne prijaznosti med Italijo in Francijo, kojih prva je spadala k trozvezi, druga k dvozvezi. No, sedaj je nakrat vsa stvar v redu — in je bojazen za evropski mir — odstranjena!

Današnje državne zveze v Evropi in drugod imajo v prvi vrsti namen obvarovati mir med državami na ta način, da se države medsebojno zavežejo ne napadati in ne odbijati narodov druga brez druge. Razven tega se združujejo redoma v takem razmerju, da je zveza nasproti zvezi enako močna, s čemer se posebno prepreči vsaka vojna, ker dva ednaka se nikdar ne bojujeta rada.

Glavni zvezi v Evropi sta dvozveza med Rusijo in Francijo ter trozveza med Avstrijo, Nemčijo in Italijo. Za nas je v prvi vrsti važna trozveza. Njen namen smo že gori označili; — kakor se trdi od strani trozveznih politikov nima leta namena napadati, ni torej agresivna, nego hoče le vsak napad odbijati, da s tem ohrani ravnotežje. Iz cele pogodbe se pa ne prijaviti niti eden stavek, niti edna določba, tako, da je vse to za nas le mačka v vreči. Ravno zaradi tega ne verujemo v edino defenzivni namen trozveze, zlasti ker je včasih težko določiti, kdo je napadalec. Mi odobravamo le tako zvezo, ki je defenzivna, ker le taka je potrebna.

Če že priznamo potrebo trozveze v tej obliki in s to pogodbo, kakor obstoji, ostaneta nerešeni še dve vprašanji. Ali je trozveza za nesljiva? Ali je koristna?

Ko bi obstala ta zveza sama na sebi, bi bila najbrže popolnoma zanesljiva, kajti priznati se mora, da je ravnotežje nasproti dvozvezi precej trdno. Pomisleke nam vzbujajo takozvane postranske zveze, o katerih se ne napravi pisnega pogodba, koje pa včasih bolj drže, kakor podpisana pogajanja. Že gori smo omenili čudno ljubkovanje med Francijo in Italijo, kateri imata precej skupnih interesov, nasprotnih Avstriji in Nemčiji. Tudi Nemčija nima popolnoma čistih rok, ker vedno škili proti Angleški, čemur se ne moremo čuditi zbog sorodstva med nemškim cesarjem in angleškim kraljem. Končno pa ima tudi Avstrija postransko pogodbo z Rusijo za radi Balkanskega vprašanja.

Po našem mnenju je ta postranska zveza za Avstrijo mnogo važnejša kakor trozveza in sicer to iz političnih in gospodarskih ozirov. Nikoder ni toliko nevarnosti, da bruhne vojna, kakor na Balkanu, pa tudi nikoder ni tako pripravnih tal za pridobivanje gmotnega dobička in za naseljevanje domačinov, kakor na Balkanu. Gotovo je torej že zaradi tega za Avstrijo zveza

z Rusko velevažna, — zlasti bi pa bila pomenljiva prava formalna pogodba za nas Avstrijske Slované.

Če torej premotrimo vse te okoliščnosti, moramo priznati, da je trozveza za Avstrijo jako nezanesljiva. Že pri porodu trozveze se je to povdarjalo, kajti kumovala sta ji dva stara lisjaka Bismarck in Caprivi. Prvi teh dveh je itak že leta 1866 pokazal, kaj je vredna nemška beseda, nemška zveza, katero je tako zavrtno, izdajalsko prelomil. Bismarck je tudi tisti, ki je spravil postranske zveze v modo, — vsaj on je rekel, da ima vedno dvojno železo v ognju.

Že nebroj besed se je izgubilo v državnem zboru in v delegacijah o gospodarski in narodni škodi, katero ima Avstrija vsled trozveze. Posebno spominjamo tu na govor hrvatskega poslanca in delegata pl. Vukoviča. — Trozvezi se imamo zahvaliti za vinsko klavzulo, katera nam preti uničiti vinogradništvo, trozvezi na rovaš gre za naše poljedelstvo in obrt neugodna carinska pogodba z Nemčijo. Navesti bi se dalo še marsikaj, ali s tem bi postali preobširni. Si gurno je le, da je trozveza za Avstrijo takozvana „levja pogodba“, kjer Avstrija le daje, prejme pa nič.

A tudi če vsega tega, kar smo doslej navedli, ne bi bilo, če bi tedaj Avstrija ne imela gospodarske škode, imamo narodno škodo mi, avstrijski Slovani. — Trozveza je tista kljuka, na kateri visé vse predprave avstrijskih Nemcev. Avstrijsko zunanjo politiko vodi sicer Poljak grof Goluchowski, ravno on bi kot Poljak imel dovolj vzroka uplivati, da se v celi Avstriji okrepi slovanski življenj v smislu enakopravnosti, a ravno on je tudi tisti, ki daje nemškim avstrijskim vladam vso potuho, da vladajo proti Slovanom — to pa le zaradi tega, da se trozveza ne podere.

Iz vseh teh razlogov smo in ostanemo kot Avstrijci in kot Slovani nasprotniki trozveze.

Boj Čehov, Poljakov in Nemcev v avstrijski Šleziji.

II.

(Konec.)

Največ se mora delovati in se že deluje v središču vsega življenja na Tešinskem, v mestu Ostravi.

Ostrava in njena okolica je docela obrtni kraj; tja se neprestano selijo velike množine delavskega ljudstva iz Šlezije in iz celega Moravskega posebno pa hiti tja obubožano kmečko prebivalstvo iz Galicije. Tam se stavijo tovarna za tovarno ali skoraj samo s tujim kapitalom; milijonar Gutmann in Rotschild vladata tam; in baš ta dva sta se kazala zadnji čas brezobzirna proti Slovanom.

Vsaka tovarna ima svojo „šulferajnsko“ ali „ostmarkovo“ šolo, kjer se ubija slovanskim otrokom nemščina v glavo; seveda je uspeh čisto nasprotni — ljudstvo se kaže brezbržno nasproti šolam, ker tam še svojo materinščino pozablja, novega pa nič ne pridobi. Ljudstvo se popači, se udaja pljančevanju ter propada.

In vendar, če se boče Slovanstvo tam rešiti, mora se z ogromno večino prebivalstva,

— z delavstvom pričeti. In s Čehom lastno vztrajnostjo se je začelo delovati in če Čehi na videz nazadujejo, čemur je v veliki meri vlada s svojim ljudskim štetjem kriva, vendar že kraljuje v ubožnem delavstvu zavest, da mora pravica končno vse prodreti. In Čehi dobro vedó, da je ta zavest več vredna kakor stotisoč pomenčenih Slovanov. Te izdajice očistijo Slovanstvo ter okužijo samo zaslepljeno nemštvo.

Buditeljska delavnost se je začela s posojilnicami, gospodarskimi in političnimi društvi, s časopisi in knjigami, s tabori, besedami in gledališkimi predstavami. Posebno vestna pri tem delu sta dr. Straki in dr. Hrubí. Prvi je že mnogo storil za Opavsko, drugi pa deluje na Tešinskem.

Ustanovilo se je „Centralno gospodarsko društvo“ za češke kraje vojvodine Šlezije; v njem so bili združeni leta 1897 štirje okrajni spolki in 35 lokalnih; leta 1899 je že dvakrat toliko spolkov t. j. 75. Društvo je imelo 60 predavanj, nekoliko kurzov ter je jako mnogo delovalo na korist živinoreje. Z njegovo podporo se je osnovalo od leta 1898 sem že 19 Raiffeisenovih posojilnic in 12 branilnic, dalje tovarna za spirit, mlekarne, nakupno in prodajno društvo. Predsednik tega razsežnega društva je edini češki plemič v Šleziji, baron Rolfsberg, kateri je znan radi svoje požrtvovalnosti in doslednosti. — „Društvo za osnivanje knjižnic“ je že ustanovilo okolo 90 knjižnic; v tem oziru je tudi delavna „Matica Opavska“, katera poleg tega vzdržuje na lastne stroške muzej, obrtno šolo ter skrbi v obili meri za češko ljudsko šolstvo, za dijaške stipendije in druge podpore.

Uspešen je bil boj, katerega so imeli Čehi v centralnem društvu ognjegascov v Šleziji. Nemci Čeha niso pustili v svoj odbor, kar je imelo za nasledek, da so si Čehi ustanovili lastno organizacijo ognjegasnih društev. Kako velikega moralnega pomena je taka osamosvojitve, vedó Čehi prav dobro ceniti.

To so razum malo izjem glavna gospodarsko-politična društva za Čeha v Šleziji. Svoj sedež imajo večinoma na Opavskem, vendar se razteza njihovo delovanje tudi na Tešinsko, katero, kakor rečeno — v zadnjem času vstaja.

Zanimiv je tudi ugled v stopinjo omike in izobrazbe vsakega naroda posebej. Če se oziramo na analfabete, moramo reči, da jih je največ v poljskem delu Tešinskega. — Čehi in Nemci so si v tem oziru precej enaki. Da pa je razmeroma v Šleziji sploh velika množica analfabetov, se ima deloma pripisovati neugodnim krajevnim razmeram — vasi so namreč čisto ločene po docelo nerodovitnih krajih, deloma po razmerni pomankljivosti ljudskih šol.

Po poslednjem statističnem izveščju je bilo v Šleziji leta 1899—1900 ljudskih 508 in 12 meščanskih javnih šol.

Izmed ljudskih šol je bilo 216 nemških, 115 čeških, 144 poljskih, 24 nemško-čeških in 9 nemško-poljskih.

Meščanske šole ni niti ene slovanske. Jako veliko število je privatnih šol ali te so skoraj večinoma v nemških rokah.

Kakor se iz števila javnih ljudskih šol razvidi, stanje za Slované ni neugodno, saj pri-

pada na eno javno nemško šolo več prebivalstva, kakor na eno slovansko.

Ali žali Bog, ne vidimo iz teh števil pravega položaja.

Slovanske šole so namreč večinoma eno razrednice in mnogokrat je v enem razredu na kopičenih nad sto otrok. Vlada pa to koj izkoristi ter določa število otrok za vsaki razred; drugi otroci pa so na ta način od vlade prisiljeni ostati analfabeti.

Dalje pa je v obrtnih slovanskih krajih kakor v Moravski Ostravi število šol obiskujočih otrok sploh jako malo, ker so tam otroci že od malih nog upreženi v delo, da pomagajo roditeljem služiti kruh.

Od srednjih šol imajo Čehi v Šleziji samo eno gimnazijo, eno zimsko gospodarsko šolo in še nekaj drugih manjših strokovnih izobraževališč.

Na vseh šolah pa je položaj slovanskih učiteljev jako ponižujoči. Ker so od vseh strani obdani od uradnih ali od „Ostmarke“ plačanih vohunov, se ne morejo ganiti, s čemur se jemlje Slovanom edna najvažnejših opor.

V državnem zboru so Slovani iz Šlezije slabo zastopani. Izmed 12 tamošnjih državnih poslancev je le eden Slovan-Poljak Mihejda, znan po svojem neustrašenem nastopanju; devet je Nemcev in dva sta soc. demokrata.

V deželnem zboru je izmed 31 poslancev šest slovanskih, 25 ostalih je nemških. — Razdelijo se na enega virilista (kardinal vratislavski Kopp), devet veleposestnikov, deset mestnih, dva iz trgovske komore in devet iz kmečkih občin in samo izmed zadnjih je šest Slovanov t. j. trije Čehi in trije Poljaki. Razmerje v deželnem zboru je podobno temu na Štajarskem. V narodnem oziru tamkaj ničesar ne dosežejo. Za obstrukcijo jih je premalo in zato se pri za nje sramotnih točkah po primernih izjavah odstranijo.

Položaj Slovanov v Šleziji torej nikakor ni brezupen. Številno Slovani — posebno Poljaki napredujejo, medtem ko Nemci nazadujejo. V drugih cizirih prekašajo imoviti, od sosednje Nemčije podpirani Nemci Slované. Ker pa ima številno naraščanje samo tedaj kak pomen, če se te množice tudi pravilno razvijejo, je usoda šleskih Slovanov popolnoma odvisna od organizatoričnega delovanja slovanske inteligence. To so Čehi kmalu spoznali in zato oni neizprosni boj, ki se tamkaj bije.

Pri „Kateřinkah“ so še podlegli Slovani, ali pravo podobo pokaže še le bodočnost. J. S.

Celjske in štajarske novice.

(Zlato mašo) bodo letos v lavantinski škofiji darovali sledeči gg: Lavrencij Herg, stolni prošt v Mariboru, Matija Šinko, dosluženi profesor v Središču in Jurij Klančnik, dosluženi kaplan v Braslovčah.

(Celjska narodna godba) priredi v nedeljo 20. julija 1902 zvečer ob 8. uri koncert na dvorišču „Narodnega doma“.

(Zakupni razglas) Zaradi zagotovljenja sena, slame, drv in premoga, potem deloma ovsa za leto 1902/03 se bodo vršile zakupne obravnave: 22. t. m. pri mestnem uradu Ptuj za Ptuj, 23. t. m. pri vojaškem oskrbovališču v Celju za Celje, 25. t. m. pri vojaškem oskrbovališču v Mariboru za Maribor, Slov. Bistrico in Strass. Natančnejši pogoji se izvedo pri dotičnih oskrbovališčih in pri mestnem uradu v Ptuj.

(V dež proračunu) se nahaja tudi vsota 50.000 K za uravnavo Drave, za uravnavo Pesnice 95.800 K, za brezobrestna posojila vinogradnikom 200.000 K. Primanjkljaj se bode pokrila z 10 odstotno priklado k državni užitnini (260.000), z naklado na pivo (1.050.000) in navadnimi prikladami k državnim direktnim davkom.

(Celjska gimnazija.) V Morav. Žumberku je poročal drž. posl. Chiari svojim volilcem o minoletem zasedanju drž. zbora ter dejal, da hoče Körber rešiti celjsko vprašanje na ta način, da se spravi slovenska gimnazija v celjsko predmestje, za nemško gimnazijo pa se sezida nova hiša v mestu. Körber je Nemcem naklonjen, zato mu Nemci načeloma ne smejo delati težav.

(Modriš pri sodišču.) Pisar pri okrajnem sodišču Pan nosi že dalje časa v uradu modriš

(plavice) v svoji gumbnici. Po našem mnenju je to neumestno za vsakega uradnika tudi izven urada; naravnost nedopustno pa je, da bi uradne osebe tako nastopale v uradu. Splošno je znano, da hoče vsakdo, ki nosi sedaj to cvetlico, demonstrirati. Za se naj bo vsak, kar hoče; uradne osebe pa pridejo v dotiko — in posebno tukaj v Celju, večinoma — s Slovenci ter ne smejo na ta način drugih izzivati. Upamo, da bo ta opomba zadostovala, in da se ne bo treba dalje pritoževati.

(Učiteljska služba.) Na štirirazredni, v tretjem krajnem razredu se nahajajoči ljudski šoli pri Sv. Marjeti je z začetkom zimskega poučevanja 1902-1903 popolniti stalno mesto nadučitelja. Prošnje do 31. julija na krajni šolski svet pri Sv. Marjeti, pošta Možganci.

(Šolska vest.) Dež. šol. svet je dovolil definitivni učiteljici Idi Božič v Brežicah, okraj Celje, da se poroči v definitivnim učiteljem Rudolfom Wudlerjem.

(Služba jetniškega paznika) se odda pri c. kr. kaznilnici v Mariboru. Prosilci morajo svoje lastnoročno pisane prošnje vpsolati do 2. avgusta t. l. c. kr. ravnateljstvu kaznilnice v Maribor. Prednost imajo knjigovezi in krojači.

(Shod na Teharjih.) V nedeljo 11. t. m. popoldan je poročal naš državni poslanec g. vitez Berks tebarskim volilcem o svojem državnozbornem delovanju v politično-gospodarskem in narodno-gospodarskem oziru. Polnoštevilno zbrani volilci so mu v posebni resoluciji izrekli zahvalo in popolno zaupanje. Potem je predaval g. Ivan Kač o združnem gibanju med Slovenci, za kar je žel mnogo pohvale. Končno so vrta teharska dekleta igrala „Rozo Jeledivsko“. Tako smo združili koristno s prijetnim. Obširneje poročilo prinesemo prihodnjič.

(Savinjska posojilnica v Žalcu) je imela v svojem XXI. upravnem letu 1901 prejemkov 589.753 kron 76 vin., izdatki pa so znašali 579.932 kron 55 vin., skupnega prometa je torej bilo 1.169.686 kron 31 vin., t. j. za 161.522 kron 21 vin. več kot leta 1900. Koncem leta 1901 šteje zadruga 1033 udov, ki so vplačali 1800 kron deležev. Skupno stanje hranilnih vlog 31. dec. 1901 znaša 767.155 kron 08 vin. Posojila se je izplačala leta 1901 kron 104.520. Letni čisti dobiček je znašal 7175 kron 48 vin., ki se je porabil večji del v dobrodelne namene.

(Šaleška čitalnica v Šoštanju) praznovala bode dne 3. avgusta t. l. svojo dvajsetletnico. Sklepi o tem in natančnejše podrobnosti objavile se bodo drugi teden.

(Učiteljski zabavni večer.) Žalsko učiteljstvo priredi dne 19. t. m. III. zabavni večer v gostilni Hausenbichler. Pred večerjo kegljanje, potem godba in petje. Vsi kolegi in kolegije, kakor tudi prijatelji učiteljstva se vljudo vabijo.

(„Savina“), kolesarsko društvo gornjesavinske doline, imela je na Rečici dne 29. rožnika svoj občni zbor. Vreme krasno. Več priobčimo v kratkem.

(Na Rečici) so ustrelili minuli teden velikega jelena, ki je bil razstavljen pozneje pri mesarju Grenka v Celju. Jelen je najbrž zašel iz Koroškega v naše kraje. Krasno žival so prihiteli gledat na Rečico iz vseh krajev okolice. Jelen je redkost pri nas, zato je tudi iz bližnje šole na Gorici prišla gledat šolska mladina pod vodstvom učiteljstva.

(V Bočni) pri Gornjemgradu je po velikih mukah umrl priden delavec Martin Špeh, ki se je ponesrečil pri sekanju ljubljanskega knezoškofa. Pokojnik je zapustil še mlado ženo in več nepreskrbljenih otrok.

(Na Laško) je prišlo do 10. t. m. v Frano Jožefove toplice 99 strank z 260 osebami.

(Na korist sklada „Dijaški dom“ v Celju) priredi trboveljsko pevsko in tamburaško društvo „Zvon“ v nedeljo, 20. t. m. koncert na vrtu g. Dolničarja v Trbovljah. Pri koncertu sodeluje iz posebne prijaznosti pevsko društvo „Sloga“ iz Vevč. Začetek ob 5. uri. Vstop 50 v. Ob neugodnem vremenu se vrši koncert v notranjih prostorih gostilne Dolničar. Z ozirom na dobrodelni namen se vabi sl. občinstvo Trbovelj in okolice na mnogobrojno udeležbo. Posebna vabila se ne razpošiljajo.

(Novo slovensko gasilno društvo) se je ustanovilo v St. Jurju ob juž. železnici. V nedeljo se je vršil prvi občni zbor.

(Iz Šmarja pri Jelšah) se nam poroča, da se tam ustanovi „Splošno gospodarsko, hranilno-kreditno in konzumno društvo“. Svoj pristop je že oglasilo precejšnje število članov ter podpisalo glavnico 80.000 kron; na ta način je društvo zagotovljeno, in so se že najeli strokovnjaki za vodstvo podjetja. Namen društva je: Poljedelcem ponuditi priliko, da s pomočjo društva lažje in boljše prodajo svoje pridelke, da si lažje nabavijo potrebne poljedelske stroje, da nakupijo razne potrebe za osebno in hišno porabo po ceni in najboljše kakovosti. Društvo bo tudi ustanovilo gostilno, mesarijo in pekarno ter posojalo denar svojim članom. Na ta način bo podpiralo gospodarstvo in obrt ter bo po potrebi osnovalo tudi filijale.

(Iz Rogaške Slatine) se poroča, da je dne 10. t. m. dospel tje v kopalniško škof Jurij Strossmayer.

(Iz Ptuja) se poroča, da se nemški mestni „Mädchenheim“ otvori tekom dveh mesecev. Nemci so razvili za obisk te šole veliko agitacijo.

(Strela je udarila) dne 16. junija t. l. v poslopje Petra Lepuša v Mali vasi pri Sv. Tomažu, ter je zgorelo vse razun živine. Škode je 8000 kron. Zavarovan ni bil.

(Važen sklep slovenske posojilnice.) Občni zbor okrajne posojilnice v Ljutomeru je sklenil, da naj se od čistega dobička leta 1901, po 4699 K 36 vin. porabi polovica za pomnoženje rezervnega fonda, polovica pa se naloži kot ustanovni fond za slovensko meščansko šolo v Ljutomeru.

(Kmetijsko bralno društvo v Gornji Radgoni) priredi Ciril-Methodovo slavnost dne 20. julija t. l. na vrtu g. Janez Osojnika s sledečim sporedom: a) 1. Pozdrav predsednika; 2. Janko Čirič: Geslo gornje-radgonskih pevcev (moški zbor); 3. S. Jenko: Naprej zastava slave (tamburaši); 4. S. Vilhar: Na Velebitu (moški zbor); 5. Napulski Barkarolo (tamburaši); 6. Dr. Ipavec: Da sem jaz ptičica (mešan zbor); 7. M. pl. Farkaš: Ljubim te (tamburaši); 8. Aljaž: Triglav (moški zbor); 9. M. pl. Farkaš: Karišik hrvatske narod. pesmi (tamburaši); 10. Jan. Čirič: Ob tamburici (mešan peterospjev); 11. Ferjančič: Sijaj, sijaj solnce (moški zbor); 12. Ant. Foerster: Planinar (mešan zbor). b) Slavnostni govor. c) Igra „Sanje“ v petih dejanjih s petjem. d) Prosta zabava s petjem in tamburanjem narodnih kompozicij. — Najvljudneje vabimo, da nas 20. julija posetite od blizu in daleč, saj Vam je itak znano, da živimo ob meji krutih sovražnikov! Posebno upamo, da vidimo mnogoštevilno milo nam našo mladino, naš up in naš ponos! Odbor.

(Najdeno truplo.) Dne 27. t. m. so našli pri Slov. Gradcu že močno strohnelo truplo nekega neznanega človeka. Sodi se, da je to truplo nekega umobolnega, ki so ga zadnjokrat videli letos dne 4. aprila.

(Slov. akad. fer. društvo „Bodočnost“ v Ljutomeru) priredi v nedeljo dne 20. t. m. v prostorih g. Seršena v Ljutomeru svoj I. ustanovni občni zbor s sledečim sporedom: 1. Pozdrav predsednika pripravljalnega odbora. 2. Poročilo pripravljalnega odbora. 3. Poročilo preglednikov. 4. Volitev predsednika, štirih odbornikov in dveh preglednikov. 5. Odobrenje poslovnika. 6. Načrt počitniškega delovanja. 7. Stučajnosti. Po obč. zboru je skupen obed z značajem banketa; vsi gospodje, ki se istega udeležijo, naj blagovolijo to javiti g. Seršenu v Ljutomeru. Pristop k občnemu zboru in skupnemu obedu imajo vsi Slovenci, kateri se zanimajo za to društvo. Popoldne bo vrtna veselica na vrtu g. Vaupotiča ip. svedet ples. Spored te vrtno veselice se pozneje objavi. Tovariše abiturijente in akademike iz ozemlja med Muro in Dravo prosimo, da pristopijo k društvu. Vstopnina znaša 1 K, udnina 1 K. Kdor želi imeti trak, naj to javi društvu in pošlje 5 K za trak. Ob ednem se obračamo na slovenske rodoljube s prošnjo, da podpirajo naše društvo s tem, da pristopijo kot ustanovniki ali podporniki k društvu. Ustanovnik je vsak, ki plača enkrat za vselej 26 K v društvene namene, podpornik pa vsak, ki plača vsaj 5 K na leto v društvene namene; ker ima društvo veliko stroškov sedaj v začetku, upamo, da bodo slov.

rodoljubi podpirali naše društvo in nam tako omogočili delovanje. Iz naroda za narod.

Pripravljalni odbor.

(Birmanci.) V dekanatu marenberškem je bilo letos birmanskih skupaj 1087 otrok.

(Tristo kresov na čast sv. Cirilu in Metodu v eni župniji.) Z visokega Remšnika se poroča, da je tam v remšniški fari gorelo na čast sv. Cirilu in Metodu do 300 malih in velikih kresov.

(Nova poštna vožnja.) Od 16. t. m. ne bo hodil med Gor. Sv. Kunigundo in Mariborom poštni sel, temveč bo vozila vsak dan pošta.

(Deželni volilni red.) Ustanovni odsek dež. zbora se je v sredo dne 9. julija posvetoval o spremembi dež. volilnega reda. Na vprašanje načelnika grofa Stürgkha je ces. namestnik Clary izjavil v imenu vlade, da bi bil le tak volilni red potrjen, ki je osnovan po načelih volilnega reda za drž. zbor. Vlada torej noče dovoliti, da bi se iz nove kurije ločili tisti, ki volijo že v drugih kurijah. Da se pa vsaj nekoliko razširi volilna pravica, zahtevajo stranke, da se dovoli novi kuriji sedem mandatov, in sicer tri za mesta, štiri pa za kmetijske občine. Vlada je temu pritrčila.

(Javna prošnja.) Ker sestavljam slovensko bibliografijo za „Zbornik“ „Slov. Matice“ za leto 1901, prosim vljudo vse gg. ravnatelje, profesorje in učitelje srednjih, oziroma ljudskih šol, ki so v šolskih izveštjih leta 1901 objavili kak spis znanstvene ali poljudne vsebine, da mi ga blagohotno pošljejo v porabo. Istotako so naproseni tisti gg. pisatelji, ki so kak spis v posebni knjižici dali ponatisniti v letu 1901, da me podpirajo na isti način. Če se želi, se spis vrne. Hoče pri Mariboru dr. K. Glaser.

Deželni zbori.

Štajarski deželni zbor. V torek je posl. Lipp utemeljeval svoj predlog glede ustanovitve dekliške meščanske šole v Voitsbergu. Posl. Hagenhofer jo predlagal, da se po zadnjih viharjih poškodovanemu prebivalstvu podeli podpora iz državnih sredstev, oziroma iz štajarskega zaklada za nime. Namestnik Clary je povedal, da je dežela nakazala 23.000 K. Okrajno sodišče v Celju je zahtevalo izročitev posl. Stallnerja, toženega vsled razžaljenja časti. V torek je poslanec Ornik utemeljeval predlog glede prometa s prašiči.

Štajarski deželni proračun izkazuje potrebnost 20.464.908 K. Pokritje znaša 10.726.273 K, tako da se bo moralo z obdačenjem pokriti, 9.738.635 K t. j. za 659.174 K več primanjkljanja kot lansko leto.

Dne 9. t. m. so nekateri nemški poslanci vprašali v štajarskem deželnem zboru vlado, če so ji znane razmere na marenberški posojilnici. Da so bili ti poslanci popolnoma napačno informirani ali pa da so nalašč stavili na vlado to vprašanje, da bi spravili slov. posojilništvo v slabo luč, je gotovo. Vse, kar so v svoji interpelaciji našli, se nanaša na zanemarjeno gospodarstvo v št. lenartski nemški „šparkasi“. V petek je finančni odsek po poslancu Hagenhoferju predlagal predlog v rešitev, naj se dež. zbor pooblasti, da v posebnih slučajih dovoli razum podporo tudi brezobrestna posojila, ki pa ne smejo skupaj znašati več kot 50.000 K. Posl. Posch je opozoril na 23 posestnikov svojega okraja, ki so po toči posebno hudo prizadeti; zato je poslanec Rokitsanski povdarjal potrebo, da se ustanovi deželna zavarovalnica zoper točo, o kateri naj sklepa bodbič dež. zbor. Nato je bil sprejet predlog, da se v Celju ustanovi dekliška meščanska šola. — Ustanovni odsek dež. zbora je imel razgovor o spremembi volilnega reda. Pri razpravi o razdelitvi volilnih okrajev ter o določitvi mandatov za kmetstvo oziroma mestno skupino je predlagal v imenu konservativne stranke posl. Hagenhofer, naj se izločijo nekateri, posebno industrijski kraji iz kmetijskih občin in pridele mestom ter se pomnoži število kmetijskih poslancev od 23 do 26. Ker pa je nemško nacionalna in liberalna večina odklonila vse te predloge, je posl. Hagenhofer izjavil, da se nemška konservativna stranka noče več udeleževati tozadevnih razprav v odseku. Nato se je brez njih nadaljevala podrobna

razprava in se je med drugim sklenilo, da se določi število mandatov v novi splošni kuriji na sedem, od katerih bi trije pripadli na mesta in trge in le štirje na kmetijske občine. Namestnik se je strinjal s pomnožitvijo mandatov, omenil pa je, da bo treba razdeliti mandate po vzgledu državnega zbora. Upajmo, da nova krivica ne postane zakon!

V tržaškem deželnem zboru so stavili dr. Gregorin in tovariši interpelacijo do vlade, v kateri vprašajo, v kakem stanju, da se nahaja zadeva ustanovitve slov. ljudske šole v Trstu. Vladni zastopnik je rekel, da odgovori na to interpelacijo v edni prihodnji seji.

Istrski deželni zbor. je sprejel v četrtek osnovo gradnje železnice iz Poreča do Kanfanara. V dež. odbor je bil od slovanskih poslancev izvoljen dr. Trinajstič. V petek je dež. zbor razpravljal posebno v šolskih zadevah. O učiteljski v Kopru je izjavil zastopnik vlade, da ista resno razpravlja mogočnost razdelitve tega zavoda v italijanski, hrvaški in slovenski oddelek. Stvar je že načeloma sklenjena, a vsled velikih stroškov še ni rešena.

Deželni zbor dalmatinski je 9. t. m. prejel predlog posl. Prodana, naj se storé po trebnih koraki, da postane praznik sv. Cirila in Metoda zopet velik praznik.

Gališki deželni zbor. Tekom razprave o proračunu je poslanec Rotter govoril tudi o dogodkih v Prusiji. Deželni maršal je od njega zahteval, naj nemškega cesarja ne vlačí v razpravo. V isti seji je bila podana interpelacija, v kateri so poslanci vprašali zakaj je okrajno glavarstvo v Brzezanih prepovedalo prireditve slavnosti v Grunevaldu.

Druge slovenske novice.

(Osebnosti.) V osmi činovni razred so pomaknjeni profesorji gg. dr. Ivan Tertnik na II. drž. gimnaziji v Ljubljani, Josip Wentzel na realki v Ljubljani in Ivan Leis na drž. gimnaziji v Kočevju.

(XIV. glavna skupščina „Zaveze“ avstrijskih-jugoslovanskih učiteljskih društev) se bo vršila 14., 15. in 16. avgusta v Trstu. Ob tej priliki namerava pripravljali odbor za prireditve zborovanja prirediti poučen izlet v Benetke na Lloydovem parniku „Leda“ ali „Selene“, ako se bo oglasilo zadostno število udeležencev. 10 številka „Učiteljskega Tovariša“, z dne 1. julija je objavila dotični poziv. Iz tega povzamemo, da bi se odpeljali izletniki iz Trsta 16. avgusta ob 2. uri po polnoči, dospeli v Benetke po 5 do 5 in pol urni vožnji ter se vrnili v Trst 18. avg. okoli 1. uri ponoči. Da bode pripravljali odbor vedel za določeno število oseb, naj se vsakdo, ki se misli udeležiti tega zanimivega izleta, oglasi pri Antonu Germeku, učitelju pri Sv. Ivanu blizu Trsta in mu pošlje 5 K; toliko velja vožnja tja in nazaj. Pričakujemo, da se ne bo oglasilo samo učiteljstvo, temveč tudi neučitelji v mno gobrojnem številu za ta velezanimivi izlet, saj se jim ponuja najlepša prilika, da si ogledajo vse znamenitosti tega mesta. Vodstvo „Zaveze“.

(Gospodarska zveza) v Ljubljani je dobila od vlade podporo in sicer 10.000 K za preteklo leto in 5000 K za tekoče leto.

(Smrt pri delu.) Nosilka opeke Marija Korenčan je pri neki zgradbi v Ljubljani padla tako nesrečno, da se je ubila. Zapustila je štiri nepreskrbljene otroke. Njen mož je v Ameriki.

(Novi „Sokol“.) Ustanovni zbor „Sokola“ v Šiški pri Ljubljani je bil v nedeljo dne 13. julija t. l. v čitalnici.

(Gorelo) je te dni posestniki Marjeti Smolnikar v Ravnah pri Kamniku. Ogenj je tudi uničil hišo in gospodarska poslopja sosedu Korosca. Škode je 3200 K. Marjeto Smolnikar so zaprli, ker je sama zažgala, da bi dobila zavarovalnino.

(Požar.) V četrtek popoldne so pogoreli v graščini na Turnu v Preddvoru na Gorenjskem hlevi, skedenj in kozolci. Pogorelo je skoraj vse do tal; zgorelo je tudi petero živine, en vol in četrto teličkov, ter 40 voz ravnokar spravljene detelje in mrve. Govori se, da je zažgala zlobna roka.

(Velika nevihta in strela) je bila v sredo na Sv. Gori nad Zagorjem ob Savi. Strela je udarila trikrat, ter ubila tudi enega fanta, ki je vedril pod lipo.

(Toča.) Dne 7. julija med 1. in 2. uro je pobila toča in ogromne škode naredila po vsej šentjernejski ravnini na Dolenjskem. Najbolj so prizadete vasi ob Rtki. Ubogi kmet!

(Družba sv. Mohorja) obhaja letos petdesetletnico svojega obstanka. Leta 1851 sta jo namreč osnovala škof Slomšek in profesor And. Einspieler. Letos se je zbralo vseh udov družbe sv. Mohorja blizu 80.000.

(Zadnji požar) v Kočah na Koroškem, o katerem smo poročali, je upepelil 30 posestnikov blizu 70 poslopij. Poslanec Huber je v deželnem zboru predlagal, naj se dovoli pogorelcem 3000 K deželne podpore. Škode, ki jo je ogenj povzročil, cenijo nad 400.000 K.

(Tržaška občina) mora plačevati za Italijane, ki so v bolniški oskrbi, vsako leto ogromne stroške. V zadnjih treh letih je izdala za laške državljane 443.000 K. Tako se z avstrijskim denarjem podpira laška irredenta.

(Požar) Dne 6. t. m. proti polnoči sta pogoreli dve hiši in hlev pri Sv. Lovrencu pri Mošni na Goriškem. Poginila je tudi krava, vredna 300 kron, in žita za 300 kron. Ljudje so se rešili. Škode je 8000 kron.

Politični pregled.

(Nagodbena pogajanja v teku.) Nagodba bo baje že v kratkem sklenjena. Nepričakovano se je zgodilo. Ogrski ministri so minoli teden prišli na Dunaj ter imeli dve seji z avstrijskimi ministri. Seji sta imeli uspeh, da se je začelo že tretje branje carinskega tarifa. Poročevalci se snidejo 23. t. m. med tem pa se doženejo še posamezna vprašanja, ki so v zvezi z gospodarsko nagodbo. Tako se dožene nagodba vendarle, da si se je zdela, da sta stališči vlad nezdružljivi ter da postane žrtev nesloge ogrski ali avstrijski ministrski predsednik. Pogajanja so že do cela prenehala, a cesarjevo posredovanje je spremenilo mahoma ves položaj. Pogajanja so se obnovila ter skoraj že dovršila. Tako se je nagodbena kriza razkadila, a gotovo niso gospodarske koristi Avstrije ničesar pridobile.

(Poljaki.) Zopet je pobeglo šest poljskih vojakov od nekega pruskega polka na Rusko. Od tam so vrnili vojaško obleko ter pisali polkovnemu poveljniku, da si orožje obdržijo, ker ga bodo še rabili zoper Nemce. — Veliki poljski shod se skliče v Poznanj ter bo protestoval zoper celotno prusko politiko napram Poljakom.

(Balkan.) Voditelji albanskega gibanja so poslali te dni sultanu obširno spomenico, v kateri ga zadnjič rote, naj njegova vlada resno odpomore neznosnemu položaju, ker sicer se oboroži ves albanski narod in Turčija je v nevarnosti, da izgubi Albanijo.

(Francija) V kratkem času, kar vlada ministrstvo Combes, se je pokazalo, da v socialnem oziru od tega ministrstva ni dosti pričakovati. Pač pa se je ministrstvo oprijelo z veliko enerzijsko izvrševanja zakona zoper kongregacije. Dalo je zapreti 135 redovskih šol in je v parlamentu izjavilo, da morajo redovi prositi za avtorizacijo, če hočejo ustanoviti kako šolo. Parlament je temu pritrčil. S tem je konec redovniškim šolam v Franciji, vsaj za sedaj, ker vlada ne bo dala takih avtorizacij.

(Bolezen kralja Edvarda.) O stanju angleškega kralja so tudi uradne vesti postale nekoliko bolj hladne. Zatrjuje se namreč, da je štiri palce globoka rana, povzročena po operaciji, še vedno odprta in da teče vedno iz nje gnoj, valed česar se ni mogoče sklepati, kdaj kralj ozdravi in se vrši kronanje. Zasebne vesti pa zatrjujejo, da je kraljevo stanje brezupno in da se bo moral bržkone podvreči drugi operaciji. Sploh je izključeno, da bi kralj, kdaj popolnoma ozdravel.

(Mir v južni Afriki.) Angleški minister Chamberlain se je izrekel proti prošnji kapeškega guvernerja, da se v Kapski časno prekine ustava. Angleško časopisje se izraža tudi proti prekinjenju ustave, brzojavijo iz juž. Afrike pa javljajo, da se deluje na to, da bi bila ustava prekinjena. — 400 ujetih Barov je prišlo iz av. Helene v

Kapsko kolonijo, 400 pa jih je odšlo na Ceylon. Vsi ti Buri so prisegli udanost angleškemu kralju. Kdor ne priseže, se ne sme vrniti v juž. Afriko. Svoje zmage nad Buri se Angleži nič kaj ne ve sele, ker jim razen izgube ljudij in denarja še nekaj drugega pripravlja velike skrbi. Čudno se jim zdi namreč, da so Buri, njihovi največji sovražniki, postali nenadoma tako zvesti podložniki Angležke. Ta sprememba se jim zdi mnogo prehitra, da bi ji mogli zaupati. Neki transvalski visoki uradnik se je izrazil, da pozna Bure mnogo premalo, kdor misli, da bodo na svojo neodvisnost kedaj pozabili. Ne, iz modrosti so šli pod jarem in z namenom svoje otroke naučiti upornosti, da se bodo kedaj maščevali nad Angleži.

Razne stvari.

(Upravna Kolpe) Ogrska vlada je naročila trem tehnikom, naj izdelajo načrt za uravnavo Kolpe med Karlovcem in Brodom.

(Primanjkovalje Mažarov) Dan na dan prinašajo mažarski listi vse črnejše podatke o stanju Mažarov v Erdelju. Tam se ne manjša samo po številu mažarske življenjske, temveč je tudi v gospodarskem pogledu popolnoma na slabem. V članku nekega mažarskega lista se navajajo brezupni podatki, po katerih je Erdeljsko že popolnoma v rokah Rumunov. Pred čem mi leti je bilo v Erdelju 23 rumunskih denarnih zavodov s tremi milijoni temeljne glavnice, danes pa imajo že 63 denarnih zavodov z 12 milijoni glavnice.

(Nemško nasilje) V Poznanju je nemška vlada razpustila društvo poljskih gospa, zaščitnic poljskih otrok, ker so z njimi govorile poljski in ne nemški.

(Petelin umoril otroka) V Zemunu na Hrvaškem je skočil petelin v otroka. Predno so ljudje mogli preprečiti nesrečo, je petelin izkljuval otroku oči in možgansko mreno. Otrok je ostal mrtev na mestu.

Loterijske številke.

Trst, dne 12. julija 1902: 72, 53, 49, 76, 86.
Linc, 52, 36, 18, 69, 80.

Zahvala.

Slavno ravnateljstvo „Hranilnega in posojilnega društva v Ptuj“ in blagorodni gosp. dr. Fr. Jurtela, odvetnik in deželni poslanec v Ptuj, sta podarila zasebni knjižnici „Učiteljskega društva za ptujski okraj“ črez sto deloma okusno vezanih raznih slovenskih knjig. Za ta velikodušni dar šteje si podpisani v čast in dolžnost, javno izreči obema najprisernejšo zahvalo.

„Učiteljsko društvo za ptujski okraj“, dne 12. julija 1902.
Fr. Šorn, t. č. predsednik.

(284)

Jurist

5-2

kateri je že več let služboval v notarski pisarni, samostojen delavec, želi vstopiti v notarsko pisarno. Nastop in plača po dogovoru.

Ponudbe pod „jurist“ Celje, poste restante.

Blag. gosp. Gabrijel Piccoli

lekar

dvorni založnik Nj. svet. papeža
Leona XIII.

v Ljubljani.

Potrjujem prejem steklenic Vaše tinkture za želodec, katero morem najtopleje vsakomur priporočati, kajti rabim jo že od leta 1878. in zmiraj mi je kot izbornu učinkujočo zdravilo služila pri želodčnih in črevesnih boleznih.

KRMIN, 13. maja 1897.

Miroslav Leitner
c. kr. davčni blagajnik.

Z uporabo Vaše izborne tinkture za želodec sem rešen skoro dve leti trajajoče želodčne bolezni ter sem popolnoma ozdravel, kar z lahko vestjo potrjujem in to tinkturo za želodec le priporočam vsem, ki trpe na želodčni bolezni.

Strasoldo (Primorsko), 6. marca 1898.

(264) 10-2

Karel grof Strasoldo.

Mlatilne stroje

(dva vrtita labko enega), prodaja od 50 do 80 gld.

čistilne stroje od 30 do 50 gld.

MATIJA KOSTAINŠEK

(288) 1

v Dolu pri Hrastniku.

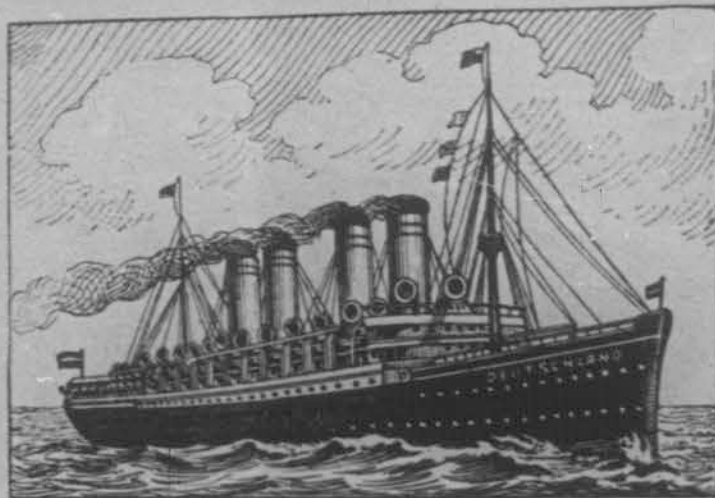
Za trgovskega učenca

se sprejme zdrav in krepek deček iz dobre hiše, najmanj 14½ let star, z dobrimi spričevali pri Franc Kartinu, Šent Jur ob juž. žel.

Naprodaj

je hiša z vrtom, travnikom ter trgovina s prodajo tobaka in pošt nih znamk; leži blizu farne cerkve in petrazredne šole. Cena 3300 gld.

Več pove upravnistvo „Domovine“ v Celju.

Vozne karte po najnižjih cenah za vse razrede prodaja, ter daje pojasnila točno in brezplačno, oblastveno potrjena

Agentura Hamburg-Ameriške Linije

v Ljubljani, Marijin trg šte. 1 — nasproti Frančiškanski cerkvi.

Pohištvo

(283)

2-2

moderno, staronemško za jedilnico, le malo rabljeno in še nepoškodovano, dalje priprosto likano pohištvo za spalnico poleg več drugega priprostega pohištva se radi nedostatnega prostora ceno proda tekom tega tedna:

v Celju, Ringstrasse šte. 9.

visoki parterre na desno. Vpraša se tudi lahko pri hišniku tiste hiše.

Josip Kregar

(252)

20-9

stavbeni in galanterijski klepar v Celju

izvršuje stavbena in umetna ter sploh v to stroko spadajoča dela. — Napravljajo nove streljane in stari streljane se poskušajo z električnim aparatom. — Cene jako nizke.

Največje, najhitrejšje

ter najvarnejše vrste

velikanskih parnikov

ki vozijo na

AMERIKO

Hamburg—New-York

(233) 12

le 6 dni.

Trgovina z železnino „MERKUR“ PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta šte. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, ilte železnine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedelskega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in strojev; vsakovrstnih ponev, ključalnicarskih izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode tehnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega drugega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za streljane, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

Tomaževa žlindra, najboljše umetno gnojilo.

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. *

Postrežba točna.

Cene nizke.

Najboljše vrste gumi za cepljenje vinskih trt

se dobi v trgovini Dragotina Hribarja v Celju.

Lestnina in tisk D. Hribarja v Celju.

Odgovorni urednik in izdajatelj Rudolf Libensky.